

Umjetnička akademija u Osijeku

Artos / časopis za znanost, umjetnost i kulturu

NASLOVNICA

SADRŽAJ

INTERVJU S POVODOM

KRITIKA I...

↳ [Kazališna umjetnost](#)

↳ Žeravica K. Glumci u prvom planu

↳ Trdin L. Još jedna vrijedna

↳ [Brekalo M. Hoćemo još!](#)

↳ Plesna umjetnost

↳ Likovna umjetnost

↳ Filmska umjetnost

MANIFESTACIJE

ESEJI

MEĐUNARODNA SURADNJA

IZDAVAČKA DJELATNOST

ERASMUS

ZBORNICI

Matko Brekalo

brekalo.matko011@gmail.com

W.A. Mozart: *Don Giovanni*, HNK Osijek, redatelj: Robert Bošković; maestro: Mladen Tutavac; scenografija: Davor Prah; kostimografija: Neven Mihić; koreografija: Vuk Ognjenović; premijera 13. ožujka 2015.

Hoćemo još!

U ponedjeljak, 13. ožujka 2015. godine u Hrvatskom Narodnom Kazalištu u Osijeku premijerno je izvedena opera *Don Giovanni* W.A. Mozarta. S obzirom da je ova opera u osječkom HNK-u posljednji put izvedena 1968. godine, razumljivo je da je opera dočeka s velikim interesom i iščekivanjem. Za režiju ove izvedbe pobrinuo se mladi dubrovački redatelj Robert Bošković a premijerom je ravnao maestro Mladen Tutavac. Premijerne uloge u operi imali su: Leon Košavić (Don Giovanni), Berislav Puškarić (Leporello), Josip Čajko (Don Ottavio), Robert Adamček (Masetto), te Damir Baković (Commendatore), Dragana Radaković (Donna Anna), Sanja Toth (Donna Elvira) i Ivana Medić (Zerlina). Scenografiju je potpisao Davor Prah, kostimografiju Neven Mihić, koreografiju Vuk Ognjenović.

Don Giovanni jedna je od najpopularnijih opera ikad napisanih. Sa svojom tematikom koja na vrlo originalan način spaja komiku i tragediju, Mozart se po prvi puta u ovoj operi bavi individualizacijom i karakterizacijom svakog lika. Originalni libreto potpisao je kontroverzni libretist Lorenzo da Ponte koji je s Mozartom surađivao i na operi *Figarov Pir*. Ova opera buffa je vrlo popularna od dana kada je prapredena u Pragu te je svoj status zadržala do današnjeg dana. Tema opere vrti se oko centralne figure Don Giovannija (španjolski originalno Don Juan) koji svoje mnogobrojne ljubavne pothvate smatra trofejima kojima se hvali i ponosi. Situacija se mijenja nakon što Don Giovanni u svoju ogromnu paletu grijeha doda ubojstvo. Nakon Don Giovannijevog ubojstva Commendatorea, njegova kći Donna Anna (također dama nasamarena i ostavljena od strane Don Giovannija) se kroz očaj zaklinje na osvetu ubojici njenog oca. U tom trenu na zemlju se spuštaju demoni i duh Commendatorea koji dolaze s ciljem da Don Giovannija izvedu na konačni i posljednji sud, kojim bi trebao platiti za svoja nedjela i grijeha. U posljednjoj sceni 2. čina, gdje je prikazana gozba u kojoj Don Giovanni po posljednji put slavi hedonizam i materijalizam kao slavu ljudskoga roda, događa se rasplet koji je iznimno netipičan pa čak i šokantan za operu skladanu u to vrijeme. Kroz kucanje na vrata Commendatorea (mnogi glazbeni kritičari i povjesničari nazvali su taj trenutak najnapetijim ili najpotresnijim u povijesti glazbe) duh oca Donne Anne (u obliku kipa) dolazi na gozbu Don Giovannija na kojoj mu nudi posljednju priliku za pokajanje. Don Giovanni tu priliku odbija te ga zbor demona odvodi ravno u pakleni oganj. Krajnji zaključak i pouka ove opere prikazana je nastupom završnog zbora koji prenosi slijedeću poruku "Questo è il fin di chi fa mal, e de' perfidi la morte alla vita è sempre ugual" ("Takva je sudbina činitelja zla, smrt grješnika

reflektirana je njegovim životom").

U zadnjem dijelu osvrta istaknuti ću posebnosti i novine koje su prikazane u verziji *Don Giovannia* produciranom u osječkom HNK-u. Cjelokupna produkcija ove opere u Osijeku prikazana je kroz prizmu originalnosti i augmentirane dramatike. Istaknuo bih pojavu duhova (dobrog i zlog tj. crnog i bijelog) koji su vrlo vješto isprepleteni kroz radnju operu augmentirajući dramsku tenziju dualizma (borba između dobra i zla). Duhove su utjelovile članice dramske sekcija HNK-a u Osijeku Petra Bernarda Blašković i Jelena Perčin. Kostimografija, za koju su se pobrinuli već dokazani kostimograf Neven Mihić i njegova asistentica Laura del Carmen Velasco Farrera, bila je inspirirana crno-bijelim motivima koji su, na svoj način, također doprinjeli isticanju dualizma. Naravno ovaj prikaz ne treba shvatiti banalno i doslovno (bijelo – dobro, crno – loše) s obzirom da je glavni lik, Don Giovanni, i njegov naivni sluga, Leporello, obučen u sjajno bijelo odijelo. Za koreografiju je bio zadužen Vuk Ognjenović koji je na vrlo domišljat način uključio baletni ansambl u operu. Što se tiče koreografskog doprinosa, gledanog kroz prizmu cjelokupne opere, rekao bih da ističe scensku erotičnost, koja je u nekim trenucima vrlo zastupljena. Ističući pojavu tijela kao pojam materije i užitka, koreografija produbljuje uvid u Don Giovannievu odanost grijehu bludnosti. Naravno, doprinos koreografije vidljiv je i u podupiranju scenske dramatike u određenim scenama. Kazališni Orkestar HNK-a u Osijeku, pod ravnanjem maestra Mladena Tutavca, solidno je odradio svoj dio posla vjerno prateći razvoj dramsko-glazbene materije.

Za kraj sam namjerno ostavio osvrt na scenografiju, koja se po meni najviše istaknula od svih navedenih komponenti koje su potrebne za uprizorenje opere.

Ispred svega istaknuo bih novost koja je donijela svježinu i novi, originalni izgled osječke scene, to je 3D mapping. Arhitekt Ivan Lušić bio je zadužen za izradu video projekcija i 3D mapping koji je pridonijeo modernom izgledu osječke scene. Usudio bih se reći da je ovo scenografsko rješenje vrlo praktično jer uvelike šteti financije vezane uz izradu i konstrukciju scene. Vrlo pametno rješenje za financijski izmučenu instituciju kao što je osječko HNK. Scenograf Davor Prah "krivac" je za fizički izgled scene koji je vrlo vješto postavljen. Izdvojio bih izgled scene na početku 2. čina u kojem je vrlo vješto i domišljato postavljena dvojnost scene i simultanih nepoveznih događanja (Lepollerova romansa s Donnom Elvirom i prikaz Don Giovannieve borbe s Massetom). Najviše od svega pohvalio bih finalnu scenu Don Giovannieva propadanja u pakao, gdje je Commendatorov kip (duh) prikazan na izrazito originalan način tvoreći neviđenu otvorenost i glomaznost scene koja je na trenutke podsjećala na najljepše pozornice velikih opernih kuća. Sve u svemu, vrlo uspješni scenografski pothvat. Pohvalio bih i redateljsku snalažljivost Roberta Boškovića koji je vrlo koncizno i spretno povezo sve navedene komponente jednog grandioznog djela kao što je ova opera. Jedina veća zamjerka, koju moram istaknuti, je kraćenje opere. Ne znam iz kojih razloga i tko se u konačnici odlučio za tu soluciju ali mislim da djelo toliko poznato i izvođeno kao što je opera *Don Giovanni* nebi smjelo biti podvrgnuto takvim postupcima. Pravi poznavatelji ove opere lako su mogli primjetiti nedostatak preskočene radnje.

Sve u svemu opera *Don Giovanni* u izvedbi i produkciji HNK-au Osijeku završila je kao vrlo uspješan projekt. Kao opera koja se već dugi niz godina nije izvodila u Osijeku (od 1968.!) polučila je veliki interes i na kraju posjećenost te sa sigurnošću mogu reći kako se svi ljubitelji opere i umjetnosti nadaju sličnim projektima i uprizorenjima u budućnosti.